

KENAN BAŞARAN • Arkadan Müdahale

KENAN BAŞARAN 1975'te Erzurum'da doğdu. 1999'da Marmara Üniversitesi Gazetecilik Bölümü Bilişim Anabilim Dalı'ndan mezun oldu. 2003'te ise Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Bilişim Yüksek Lisans programını tamamladı. Meslek yaşamına 1995'te Yaşam Radyo'da muhabir olarak başladı. Aynı radyoda 1997-1999 arasında yayın yönetmenliği görevinde bulundu. 1999-2000 yıllarında *Perspektif* dergisi İstanbul Temsilciliği görevini üstlendi. 2000-2001'de GEPA AŞ'de Halkla İlişkiler Müdürü olarak çalıştı. 2001-2005 arasında Foreks Bilgi İletişim'de haber editörü olarak görev aldı. 2005'te yazılı basına *Referans* gazetesine adım attı. 2010'da *Radikal* gazetesi spor servisine geçti. Burada editörlük ve yazarlık yaptı. 2013'ten itibaren de *Hürriyet* gazetesi spor servisinde editör ve yazar olarak çalışmalarını sürdürmektedir. 2004-2010 yılları arasında *BirGün* gazetesinde futbol üzerine köşe yazıları kaleme aldı. Şehir hatları vapurlarını konu edindiği ve "İstanbul'un Gelinleri" isimli belgeseliyle 2005 Türkiye Gazeteciler Cemiyeti Sedat Simavi Radyo Ödülü'nü, "3 büyüklere forma reklamı verenlerin yarısı tarihe karıştı" araştırmasıyla 2008 Nezih Demirkent Ulusal Basın Ödülü'nü ve "Futbolda Siyasi Çalmalar" isimli inceleme-araştırma çalışmasıyla 2011 TSYD Spor Yazarları Armağanı'nı almıştır.

İletişim Yayınları 1862 • Bugünün Kitapları 149

ISBN-13: 978-975-05-1167-7

© 2013 İletişim Yayıncılık A. Ş.

1. BASKI 2013, İstanbul

EDITÖR Kıvanç Koçak

KAPAK Suat Aysu

UYGULAMA Hüsni Abbas

DÜZELTİ Oben Üçke

BASKI ve CILT Sena Ofset · SERTİFİKA NO. 12064

Litros Yolu 2. Matbaacılar Sitesi B Blok 6. Kat No. 4NB 7-9-11

Topkapı 34010 İstanbul Tel: 212.613 03 21

İletişim Yayınları · SERTİFİKA NO. 10721

Binbirdirek Meydanı Sokak İletişim Han No. 7 Cağaloğlu 34122 İstanbul

Tel: 212.516 22 60-61-62 • Faks: 212.516 12 58

e-mail: iletisim@iletisim.com.tr • web: www.iletisim.com.tr

KENAN BAŞARAN

Arkadan Müdahale

3 Temmuz
Şike Davası Süreci

Deniz ile ınar'a...

İçindekiler

ÖNSÖZ... / UĞUR VARDAN	9
ÖNSÖZ YERİNE: BU GOL KAÇAR MI?	13
3 TEMMUZ	19
MİKROFONLARIMIZ CEZA YARGISINDA	85
ŞİKE DAVASI DURUŞMA GÜNLÜĞÜ	145
KOMPLO TEORİLERİ	183
DURUŞMA SALONUNDAN	189
GEREKÇELİ KARARDAN	227
SÖYLEŞİLER	249
SONSÖZ YERİNE	283

ÖNSÖZ...

UĞUR VARDAN

Yaşandı ve bitti mi? Saygılı ya da saygısızca... “Unutkanlık karakterimdir” diyen bu toprakların hafızası, “3 Temmuz süreci”ni de tarihin çöplüğüne yuvarlamış gözüküyor. Bu tavır oyuna olan bağlılığımızın, futbola her şeyin üstünde sevdalanmamızın, meseleyi din boyutunda ele almamızın ya da “kitlelerin afyonudur” düsturuna sıkı sıkı bağlanmamızın ifadesi değil. Sistem, pençelerini açtı, “Hareket topa, devam” dedi, her şey kaldığı yerden “Yok bir şey, gözümüne toz kaçtı” misali sürüp gitti, gidiyor da... Belki de sırf bu açıdan bile yaşanan onca şeye dair bir iz, bir not bırakmak gerekiyor...

Lakin bu işi kim üstlenebilir? Mesela gazeteciler yaşananların öncelikli tanıklarıydı. Tıpkı hukukçular (hâkim, savcı ya da avukat fark etmez), tıpkı mağdurlar gibi. An itibariyle ne hukukçuların ne de mağdurların henüz izlerini bırakma, geleceğe not düşme, gerçekleri vicdanlarında tartma türünden gayretleri en azından işin doğası gereği “şimdilik” yok. Çünkü “nihai karar” sonuca bağlanmadı. Bu yüzden gazetecinin kendince bir avantajı var. O, kendi vicdanında, aklın-

da ve yüreğinde yakından takip ettiği süreci bir yere bağlamış olabilir; bağlamasa da işinin gereği yaşananları alabildiğince doğru ve durduğu yerden (tarafsızca yani) aktarabilir.

Radikal'in spor servisinde uzun süre teşrik-i mesai yaptığım Kenan, bu sürece birinci elden tanık meslektaşlarımdan biriydi. Dolayısıyla yazdıklarına kulak kabartmanın önemli olduğuna hep inandım (zellikle de yazıp zdiklerini yorum ya da haber olarak *Radikal*'in sayfalarına aktardığımız dönemde). Dolayısıyla elinizde tuttuğunuz bu kitap (beğenirsiniz ya da beğenmezsiniz ama) "3 Temmuz vakası" olarak belki zihinlerde, ruhlarda ve futbol belleğimizde (yaşarak fark ettiğimiz üzere) etkisini çabuk yitirecek gibi görünse de tarihsel açıdan önemini ve etkilerini kaybetmeyecek bir sürecin yazılı tanığı ya da belgesi olarak yarınlara kalacak diye düşünüyorum.

Yaşananları biraz daha açarsak; bu süreçte neredeyse en önemli sanık olarak gösterilen futbol düzenimizin en önce-likli aktörlerinden Fenerbahçe cephesinin, başkanı vasıtasıyla dava boyunca dillendirilen "Asıl amaç bizi, camiamızı ele geçirmektir" tezi ne kadar doğruydular? Her türlü meselede sürekli düşman, sürekli "tepenin ardı"nda hedef üreten bu iklimin takımı olarak Sarı-Lacivertliler ait oldukları coğrafyaya özgü bir "komplo teorisi"ne mi sığındılar? Artı, savunmayı böyle bir hat üzerine kurmak suyu bulandırmak adına geliştirilen bir refleks miydi? Öte yandan şöyle de bir gerçek vardı: Kitapta da fark edeceğiniz üzere Balyoz, Ergenekon ve KCK davalarında vicdanları yaralayan ve verilen cezalarda hakkaniyet ölçüleri tartışmalı hukuk sistemimizden, iş "şike davası"na gelince hakkaniyet beklememiz mantıklı mıydı? zm zor denklemler tabii... Lakin mesele futbol sahasına taşındığında kafaları karıştıran şu türden durumlar da var: "3 Temmuz" ncesine hâkim olan ilişkiler ağı ya da kısa adıyla "futbol düzeni" ok mu iyiydi? Tape'lerden de tanık

olduğumuz üzere bu oyunun aktörleri arasındaki gelgitleri, alışverişleri, birbirlerine olan yaklaşımları (küfürdü, kavgaydı, onları saymıyorum bile) düşündüğümüzde böyle bir düzen ele geçirilse ne olur, geçirilmese ne olur? Öne çıkarları her daim aynı ve belli, sadece kazanana endeksli, ağızlarına pelesenk olmuş ama unvanını taşıyamayan bir “marka değeri” meselesi, hakça bölünmeyen ve bölünmesi ihtimal dahilinde gözükmeyen televizyon gelirleri mesela... Artı yer yer vandalizm ve barbarlıkla at başı giden bir taraftar kültürüyle donanmış tribünler; yetmedi bu tribünlerin ırkçılık, şovenizm, cinsiyetçilik türünden yan unsurlarla da beslenip yoluna devam eden içler acısı görüntüsü vs...

İşte süreç öncesinde bu tablo vardı karşımızda ve işin ilginç hâlâ da aynı tabloyu izleyip duruyoruz futbolla ilişkimizi, bağımızı koparmadığımız şu günlerde. Öte yandan sistemin kendi bileşenleri, süreç boyunca ya “olur mu öyle şey” ya da “ne var yani, bu işler yıllardır böyle yapılıyor” diyerek “suyu bulandırmayın, her şeye kaldığı yerden devam edelim”e soyundu. Şöyle bir durup ortamı süzmeye, rahat bir nefes almaya bile yanaşmadılar. Özellikle Kulüpler Birliği denen oluşumun bu yöndeki bütün yaklaşımları, amatör polisiye ruhu taşıyan herkeste, “Evet, galiba ortada bir şeyler var, bunlar da örtbas etmeye çalışıyorlar” hissiyatı uyardırdı.

İyi ama asıl olarak son karede “Bu maceranın sonu” yazarken bizi neler bekleyecek? Red Kit misali “Ben evinden uzakta bir kovboyum” mu diyeceğiz, Asteriks misali geniş bir Galya köyü manzarasında eğlenip ziyafet mi çekeceğiz ya da atımızı mahmuzlayıp yüreğimizin götürdüğü yere doğru dörtnala gidecek miyiz? Olmadı, tıpkı bir zamanlar rahmetli “Deprem Dede” Ahmet Mete Işıkar’a’nın bize aktarmaya çalıştığı “onunla yaşamayı öğrenmek” kültürünü mü yeniden üreteceğiz? Bu galiba işimizi kolaylaştıracak, çünkü

bu futbol ortamıyla yaşamayı zaten çok iyi biliyorduk. Belki de gerçek katiller çoktan kalabalığın içine karıştı, biz yanlış hedeflerle uğraşıyoruz. Neyse, komplolar ülkesinde seçenekler tükenmez. Ama her şeye rağmen *Arkadan Müdahale*, yaşanılanlar adına şimdiki zamana olduğu kadar gelecek zamana da önemli ve birinci elden tanıklıklar içeren bir belge olarak kalacak.

Kuşkusuz bu kitabı herkes yine kendi cephesinden ve takımlarına olan bağlılıkları ölçüsünde değerlendirecek. Ama bu *Arkadan Müdahale*'nin önemini ve yarına bırakacağı mirasın zenginliğini elbette yok edemeyecek. Bu sistemin daha uzun süre varlığını ve hâkimiyetini elden bırakmayacağını bile bile yine de meseleye dolu tarafından bakalım ve “arkadan müdahale”lerin yok olmasa da azalacağı bir futbol geleceği dileyelim. Son bir not: Bu sürecin galiba en güzel yanı taraftarın kendince siyasallaşmasıydı; bu gerçeği de göz ardı etmeyelim derim...

ÖNSÖZ YERİNE: BU GOL KAÇAR MI?

3 Temmuz 2011’de polis tarafından başlatılan soruşturma özel yetkili Cumhuriyet Savcısı Mehmet Berk tarafından bir iddianameye dönüştürüldü ve özel yetkili 16. Ağır Ceza Mahkemesi’nce bir dava konusu olarak kabul gördü. Böylece memleket futbolunun en büyük lokomotiflerinden biri olan Fenerbahçe odakta olmak üzere, tarihî bir süreç için başlama vuruşu yapıldı.

14 Şubat 2012’de bir “Sevgililer Günü”nde başlayan Şike Davası, 2 Temmuz 2012’de sonuçlandı. Başlangıç tarihi gibi bitiş tarihi de manidardı. Zira 2 Temmuz, yargılanan sanıklar için “gözaltı kararları”nın verildiği tarihi ve bu kararların bazılarında mahkemeyi yürüten heyetin başkanı Mehmet Ekinci’nin de imzası vardı.

2011’in 3 Temmuzundan 2012’nin 3 Temmuzuna evrilen bir yıllık dönem, Türkiye’de futbolun ne mene bir “oyun” olduğunun da en somut ve reddedilemez delili oldu. Hakikaten de “futbol asla sadece futbol değildi”, hele de Türkiye’de. “Vatanın bölünmez bütünlüğü” mevzubahis olduğunda bile yan yana gelmekte zorlanan siyasi partilerin me-

şin yuvarlak etrafında nasıl el ele tutuştuklarına da şahitlik ettik, ömründe bir gün bile kendi hakkı hukuku için sokağa çıkmayan insanların formalarını sırtlarına geçirip polisten biber gazı ve cop yeme pahasına “ölümüne” direndiklerine de... Bu minvalde, Karl Marx'ın bağlamından kopartılmış da olsa “din afyondur” sözüne atfen geliştirilen “futbol afyondur” önermesinin tedavülden kalktığını da hep birlikte idrak ettik. “Bu memlekete komünizm gelecekte o da Saracoğlu Stadi'nda gelecek” derken kendimizi yakalar olduk. Öyle ya, her iç saha direnişinde(!), 1970'lerin devrimci sanatçılarından Zülfü Livaneli'nin şarkıları çalınıyor, konserleri yasaklanan Grup Yorum'dan feyzle, “Haklıyız kazanacağız” sözleri pankartlara nakşediliyordu.

Aziz Yıldırım'ın Metris'ten gönderdiği açıklamalar araya serpiştirilmiş Nâzım Hikmet ve Ahmed Arif dizeleriyle bir devrimcinin mektuplarını andırıyordu... O, Fenerbahçe Cumhuriyeti'ni kurtarmak için uğraş verirken, birileri çoktan onu Cumhuriyet Halk Partisi'ne yakıştırmaya başlamıştı bile: İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanlığı'na aday olsaydılar silip süpürürdü! İnanç böyle oluşmuştu. İnanç! İşin bam teli de bu olsa gerek. Aziz Yıldırım'ın 3 Temmuz sürecinde başardığı en büyük iş camiasında oluşturduğu “inanç”tı.

Öyle ki, geçmişte kendisini eleştiren “sol görüşlü” taraftar çevreleri dahi “son söz” olarak Aziz Yıldırım demeye başladılar. Çünkü Yıldırım, camiasını yürütülen davanın şike değil, bir “ele geçirme operasyonu” olduğuna inandırmıştı.

Yıldırım, Savcı Berk'in 400 küsur sayfalık iddianamesine 600 sayfalık bir “karşı iddianame”yle cevap verdi. Yıldırım'ın ayrı iddianame olarak okumak gerektiği aşikâr savunmasının özeti şuydu: “Fenerbahçe'yi ele geçirmek için yargının içindeki bazı kesimlerin talimatıyla İstanbul Emniyet Müdürlüğü Organize Şube Birimi bir operasyon başlatmıştır. Amaç Aziz Yıldırım'ı tasfiye edip kulübü ele geçirmektir.

Çünkü Fenerbahçe son kaledir. Fenerbahçe bırakın şike ve teşvik suçu işlemeyi, aksine bu işleri yapanları engellemeye çalışmıştır. Asıl şike ve teşvik girişimlerinde bulunan Trabzonspor'dur. Hatta iddianamede olmayan Galatasaray'dır..."

Gözaltı sürecinden tahliye olduktan sonrasına kadar Aziz Yıldırım kamuoyuna defalarca "Konuşacağım" dedi. Lakin o "nihai konuşmayı" henüz yapmış değil. Mahkemede, hâkimin "Buyurun burada konuşun" demesine rağmen konuşmadı Yıldırım, "Konuşursam da niye konuştun diyecekler" diyerek yanıt verdi. Oysa Yıldırım'ın "karşı iddianamesi" her şeyi anlatsaydı Savcı Berk'in iddianamesinden çok daha sarımsı, yıkıcı ve memleket futbol ortamı için çok daha "temizleyici" bir etki yaratabilirdi.

Cezaevinde olmasına karşın dışarıdaki birçok kişiden daha etkin olan Yıldırım'ın kendisine inandırdığı camiası süreç boyunca şu söylemde birleşti: "Türkiye'de medyadan yargıya, iş dünyasından askerîyeye kadar yürütülen bir dizayn çalışması var. Sıra futbola geldi ve bu nedenle Fenerbahçe hedef seçildi. 6222 sayılı Sporda Şiddeti ve Düzensizliği Önlemeye Dair Kanun da bunun için hazırlanmış bir dayanak!"

Fenerbahçe'nin tutuklu başkanı Yıldırım, Metris'ten hem ceza yargısının hem de sportif yargının gidişatına yön vermeye çalıştı. Sportif yargı üzerinde oldukça etkili olduğu zamanla ortaya çıktı. Buna karşın ceza yargısında "Siz zaten bana ceza vereceksiniz" diyerek, kendisi hakkındaki hükümü baştan ilan etmişti. Bu şekilde yargının hakkındaki olası mahkûmiyet kararını da toplum vicdanında "hükümsüz" kılmayı umuyordu. Sonuç itibariyle özellikle kendi kitlesi ve son yıllarda Ergenekon, Balyoz ve KCK davalarından ötürü mevcut yargı yapısına güvenlerini yitiren kesimler üzerinde bunu başardığı da söylenebilir.

3 Temmuz 2011'de başlayıp 2 Temmuz 2012'de Yargıtay öncesi aşaması tamamlanan Şike Davası ile daha önce ta-

mamlanan sportif yargılamaya bir bütün olarak baktığımızda karşımıza bir kördüğüm çıkıyor. Bir yanda kanaate dayanarak dahi karar alabileceği söylenen spor yargısının neredeyse “şike olmamıştır” kararıyla, diğer yanda “yüzde yüz delil” koşuluna göre karar verdiği varsayılan ceza yargısının “şike vardır” kararıyla karşı karşıyayız. Bu çelişkiyi nasıl açıklayacağız? Bu çelişkinin “makul” hali tersi bir durumu gerektiriyordu. Yani ceza yargısının “suç” bulunduğu yerde spor yargısının haydi haydi aynı doğrultuda karar oluşturması gerekirdi. Bu tuhaflığı ya her zaman olduğu gibi “Burası Türkiye” diyerek açıklayıp geçeceğiz ya da “bit yenikleri” arayacağız. Ya da belki spor yargısından veya ceza yargısından şüphe edeceğiz. 3 Temmuz, özellikle sportif açıdan harcanmış büyük bir fırsattır. Futbolu yönetenler, sportif yargıyı sağlıklı bir şekilde işletip bir karar oluşturabilselerdi, çıkan karar ister aklama ister mahkûmiyet olsun, daha sağlıklı bir futbol ortamına hizmet edecekti. Ne var ki, karar alma süreçlerinin sürekli ötelendiği, talimat ve federasyon yönetim değişikliklerinin gerçekleşmesinden sonra oluşan kararlar, “aklanan”ları da memnun etmeyen bir sonuç doğurdu.

Bu çalışma 3 Temmuz 2011’den sonra hem ceza hem de spor yargısında yaşananları mümkün olduğunca derleyip toparlayıp bir arada sunma gayreti içine girdi. Ortada verilmiş iki ayrı hüküm varken kendisi da ayrıca bir “hüküm tesis etme” işine soyunmadı. Bir nevi “hatırlatma” işlevi gören çalışma, okuyanda kendiliğinden bir “yargı” oluşturursa da ne ala... Bu arada ceza yargısında son hükmün Yargıtay aşamasının tamamlanmasıyla verileceğini hatırlatmakta fayda var.

Son olarak şunu da belirtmek gerekir: Bu kitap için Aziz Yıldırım, avukatı Köksal Bayraktar, İlhan Ekşioğlu’nun avukatı Ersan Şen, *Zaman* gazetesi yazarı Hüseyin Gülerce, eski TFF Başkanı Mehmet Ali Aydınlar ve eski TFF yönetici-

si Ltfi Arıboğan'dan söyleşi talebinde bulundum ancak bir kısmı Yargıtay kararı öncesi konuşmak istemedi bir kısmı da gerekçe belirtmeden konuşmak istemediğini belirtti. Dava iddianamesinin sahibi savcı Mehmet Berk ile davayı gören mahkeme başkanı Mehmet Ekinci ile de görüşmek için röportaj talebimi Hkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu'na ilettim ancak iki kez yaptığım başvuru reddedildi.